

PAULINE MAIOVÁ

šťěstí

nřije jako

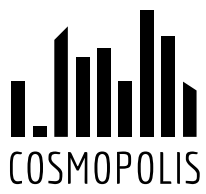

slunce

COSMOPOLIS

PAULINE MAIOVÁ

Štěstí
hřeje jako
slunce

Přeložila Kateřina Prešlová

Das Leben leuchtet sonnengelb by Pauline Mai

© 2021 by Blanvalet Taschenbuch Verlag

a division of Penguin Random House Verlagsgruppe GmbH, München, Germany

Czech edition © Grada Publishing, a. s., 2022

Translation © Kateřina Prešlová, 2022

Cover illustrations © Ekaterina Koroleva, Kate Macate / Shutterstock,
macrovector, Derbisheva / Depositphotos

ISBN 978-80-271-3457-1

Pro Lieselotte

Obsluhovat automat na espresso bych zvládla i ve spánku. Vážně, kdyby mě spolubydlící vzbudili uprostřed noci a zavolali: „Carli, akutní případ, Angela Merkelová stojí v kavárně a nutně potřebuje cappuccino, jinak propukne další světová válka!“ rozespalá bych se dokolébala ke kávovaru, vzala konvičku a dokonale napěnila vychlazené mléko, nasypala kávu do sítka, nasadila páku a stiskla správné tlačítko. A určitě bych na mléčnou čepičku vykouzila i krásný lísteček – nebo srdíčko, které by v případě hrozící války možná vyslalo vhodnější poselství.

Když člověk vyrostl v kavárně, kde stráví bezpočet odpolední sledováním prarodičů, kteří se šikovně činí u kávovaru, aby vyčarovali perfektní latte macchiato s oddělenými vrstvami nebo za pomoci sametově mléčné pěny přesvědčili milovníka šlehačky ke konverzi k šálku cappuccina, když si už v pěti letech vytvoří první závislost na pravděpodobně nejlepší horké čokoládě na světě, pak asi nemá jinou šanci, než že jednoho dne sám pocítí svrbění ve špičkách prstů a postaví se ke stříbrně se lesknoucímu stroji. Ve dvanácti jsem si to směla poprvé sama vyzkoušet, v šestnácti už jsem byla v kavárně na brigádě. A teď tu stojím zas, o čtrnáct let a jedno přerušené studium později. Co se na mně od té doby změnilo, když pomínu posun své závislosti od horké čokolády ke caffè latte? To byla právě ta otázka, která mi den co den po probuzení začala poletovat

hlavou jako otravná muška a já ji co nejrychleji s větším či menším úspěchem zase zapudila.

K pultu přiběhla Fritzi, s níž jsem měla společnou směnu, a šťouchla do mě loktem, až jsem málem převrhla šálek své drahocenné první ranní kávy.

„Carli, tvůj kámoš je tady.“

Když se do dveří vploužila důvěrně známá postava, ušklíbla jsem se, aby to viděla jen Fritzi.

„Johane, připravíš mi croissant s marmeládou?“ houkla jsem podávacím okénkem do kuchyně. Johan místo odpovědi něco zabručel, nejspíš i on nutně potřeboval doplnit hladinu kofeinu. Johan vařil lépe než kdokoli jiný, koho jsem znala, dokonce líp než *nonna*, moje italská babička, a to už něco znamená. Trpěl ale chronickou brblavostí, která se dala zmírnit jen pravidelným přísunem horké kávy.

Na podstavec kávovaru jsem tedy postavila hned dva šálky na espresso. Čekala jsem, až se naplní, a mezitím jsem pohledem zkontrolovala hosty u stolků. Všechno tu bylo zahalené do tlumených barev, čímž se naše kavárna lišila od těch vzdušných hipsterských podniků plných světla, které poslední dobou v okolí vyrůstaly jako houby po dešti. I když tím naše kavárna přitahovala spíš starší obyvatele Marburku, ze stěn pokrytých tmavě zelenými květovanými tapetami, nábytku z tmavého dubového dřeva a lesklé, třebaže již unaveně vrzající parketové podlahy vyzařovala útulnost zabydleného obývacího pokoje. Mosazné lustry se zelenými stínítky ozařovaly tmavý nábytek teplým světlem, takže venkovní šed' neměla šanci se žádnou skulinkou dostat dovnitř. Vydatně tomu napomáhaly i bílé svíčky, které hořely v bronzových svícnech na všech stolcích. Marburské počasí venku za okny se zase jednou předvádělo ze své méně hezké stránky, což zdůrazňovalo útulnost interiéru. Na okenní tabule bubnoval v pravidelném rytmu déšť, voda po nich stéкала v malých potůčcích dolů. Kdo dnes přišel do kavárny na kávu

a zákusek, nepotřeboval ani knihu nebo noviny – stačilo pozorovat přírodní divadlo, které nepřipouštělo dlouhou chvíli.

Mezi stolky v poněkud těsnější zástěře a s dlouhými blond vlasy svázanými do ohonu pobíhala Fritzi, tu odnesla talířek, tam zas přijala novou objednávku. Ode dne, kdy jsem ji poznala při práci tady v kavárně, jsme byly nejlepší kamarádky. Fritzi byla o pár let mladší než já a studovala kulturní vědy, ovšem bez velkého nadšení. Svůj čas raději věnovala nočnímu životu a seznamovacím aplikacím. Nebyly jsme si příliš podobné, ale možná právě to nás spojovalo. Během rozhovorů jsme se doplňovaly: ona vnášela bezstarostnost, které se mně občas nedostávalo, a já jsem tu a tam zajišťovala potřebnou dávku realismu.

Syčení za mnou ustalo a do nosu mi proniklo intenzivní kávové aroma smísené s vůní čerstvých croissantů a všudypřítomného starého dřeva. Zvedla jsem kouřící šálky a jeden z nich postavila na pultík v podávacím okénku. Očima jsem zachytila Johanův pohled a beze slova jsem mu gesty obou ukazováčků naznačila, že tam má kafe. Jemně mu zacukalo v koutcích, ale v nic víc jsem ani nedoufala. To už jsem popadla druhý šálek a talířek s croissantem a zamířila k malému kulatému stolku v rohu vedle stojanu s novinami.

„*Buongiorno*,“ řekla jsem vesele, ale nečekala jsem, že dotyčný odpoví. Obojí jsem položila před staršího pána, který místo poděkování jen přikývl. Jen velice zřídka něco zamumlal italsky či německy na pozdrav, ale dnes ne. Bylo mu asi tolik, kolik by bylo mému dědečkovi, kdyby ještě žil. Ten muž mi ho svými rysy trochu připomínal, s tím rozdílem, že můj *nonno* se mnohem častěji smál. Host ke mně ani nezvedl zasmušilé, trochu zarudlé oči, které z vráscitého obličejе většinou hleděly poněkud ztraceně. Jako by kdysi černé, dnes již prošedivělé obočí nad nimi bylo příliš těžké. Místo toho si vzal místní noviny, které Fritzi ráno přinesla, a schoval obličej za jejich stránky. Ven vyčuhovaly jen konečky těch několika posledních vlasů, které mu ještě na hlavě zbývaly. Pár vteřin jsem se na něj soucitně díva-

la a kousala se do rtu. Možná to byl nesmysl, ale měla jsem dojem, že už dokážu rozeznávat různé podoby jeho smutku. Koneckonců jsem ho tu za poslední rok vídala skoro každý den – a také jsem ho obsluhovala, protože Fritzi mě k němu posílala s poznámkou, že máme „společné“ italské kořeny. Viděla to tak ale nejspíš jen ona sama, protože pán nejevil zájem o jakýkoli kontakt, ani se mnou, ani s nikým jiným. Zdálo se mi, že dnes má obzvláště špatný den. Ale než jsem nad tím mohla začít hlouběji dumat, nebo jej dokonce oslovit, vyžádaly si mou pozornost dvě starší dámy.

Cestou k nim jsem pohledem zavadila o zarámovanou fotografii nad pultem. Zachycovala tentýž pult, když se ještě leskl novotou, a za ním stáli moji prarodiče. Byli mladí, možná jim ještě nebylo ani čtyřicet, jejich vlasy se pyšnily černou barvou a pleť měli hladkou, oba se zářivě usmívali. Tu fotografii musel někdo pořídit při otevření kavárny. Nejméně deset let předtím přišli do Hesenska jako italští gastarbeitři a pracovali v továrně na pralinky. V Německu zůstali, vychovali tady syna – mého otce – a nakonec si otevřeli vlastní kavárnu. Sama sebe jsem se dokolečka ptala, proč nový majitel tu fotku nesundal, ale protože sem nikdy nechodil, neměla jsem možnost položit mu tu otázku přímo. Možná si myslel, že přispívá k zachování nostalgického půvabu a dojmu autenticity. Měla jsem ten obrázek ráda a líbilo se mi, že se na něj můžu každý den dívat. Připomínal mi ta odpoledne, kdy jsem tady jako dítě po vyučování sedávala u stolu, než se rodiče vrátí z práce. Trávila jsem tu celé hodiny, zabraná do psaní domácích úkolů, skládání puzzle nebo čtení. Rozhlédla jsem se kolem sebe. Kavárna pořád vypadala, jako by se jí běh času netýkal. A přesto ztratila něco ze své živosti, když odtud moji prarodiče zmizeli. Bývali srdcem kavárny, štamgasty si získali spíš svou povahou než jen skvělou kávou a hříšně dobrými dortíky. Když přede dvěma lety zemřeli a kavárnu koupil nový majitel, její vnější podoba se nezměnila, ale na duši zůstaly šrámy. Z tehdejších hostů už jen málokdo přicházel tak pravidelně jako kdysi. Nový majitel se

tu téměř neukazoval. A to, že jsem tady jako potomek zakladatelů dnes pracovala, nebyla ani tak šťastná souhra náhod, jako spíš ironická hříčka osudu, o níž by klidně mohla zpívat Alanis Morissette.

„Haló, mladá dámo!“

Vzpamatovala jsem se a podívala se do dvou párů netrpělivých očí.

„Ehm, totiž, jak jste to říkaly, prosím?“ Rychle jsem otočila list v bločku. Dámy si vyměnily výmluvný pohled.

„Dáme si jednu velkou snídani pro dva, dvakrát latte macchiato a sklenici pomerančové šťávy. Prosím.“ Poslední slovo doprovázelo jedovaté syknutí.

„Čerstvě vymačkané?“ zeptala jsem se stejně zdvořile jako předtím.

„Ne, ta je rozhodně příliš drahá.“

Chápavě jsem přikývla a vzdálila se, zatímco ty dvě hladce přešly v hovoru k cenám pomerančů.

U pultu stála Fritzi a připravovala zrovna konvičky s čajem pro skupinku japonských turistů usazenou kolem velkého stolu u okna. Když jsem zadávala objednávku do pokladny, podívala se na mě a pohledem přejela k pánovi s novinami.

„Je to zvláštní, že sem chodí každý den, nemyslíš?“

„Hm... Už jsem si na něj zvykla, patří skoro k inventáři, nezdá se ti?“

„Jo, jasně. Už tady pracuju tři roky a on sedává den co den na stejném místě, popíjí presso a čte noviny. Ale zvláštní to je. Člověk má přece pořád něco na práci. A neříkala jsi, že už tu býval dokonce i předtím, když kavárna ještě patřila tvé babičce a dědovi?“

„Podle mě jo. Ne tak pravidelně jako teď, ale nejspíš jsem ho obsluhovala už tenkrát. Byl to prostě štamgast a znal se s dědou a babičkou, myslím.“

„Ale někdy přece musí dělat něco jiného než jen vysedávat u kafe a číst noviny!“

Počkala jsem, až Fritzi zalije horkou vodou z kávovaru všechny konvičky s čajem, pak jsem vzala nádobku s mlékem a přidržela ji pod tryskou, která mléko s hlasitým hučením napěnila.

„Nejspíš už je v důchodu. A milionář,“ dodala jsem, když jsem zavřela kohoutek a mohla zase mluvit tišeji. „Doma se o všechno postarají zaměstnanci, uklízejí, starají se o majetek, chodí nakupovat. A on může sedět a číst noviny. Žít jako ve snu!“

Fritzi se vesele rozesmála. „Na to se ale tváří docela otráveně, jestli chceš něco vědět.“

„No jo, asi je hrozná nuda nemít vůbec nic na práci.“

Nebylo to poprvé, co jsme zavedly řeč tímto směrem. V naší fantazii byl pán s novinami nejen milionář, ale také zamilovaný muž, který tu den co den čeká na svou vyvolenou, protože mu před padesáti lety slíbila, že se v téhle kavárně jednou znovu setkají. Nebo excentrický spisovatel, který po nocích píše a ve dne hledá inspiraci v denním tisku a mezi hosty kavárny. Kdy asi spí? Možná s otevřenými očima za rozloženými novinami.

„Teda kdybych já už nemusela pracovat, hned bych si věděla rady, co s časem!“ zahalekala Fritzi, zvedla tác s plnými konvičkami, naposledy pohodila hlavou a odběhla. Tmavé kruhy pod očima mi už dávno prozradily, že noc nejspíš zase nestrávila ve své posteli. Ani jsem si vlastně nechtěla detailně představovat, co by Fritzi vyváděla, kdyby měla víc volného času.

Vyskládala jsem na podnos šálky s kávou a sklenice s pomerančovým džusem a zamířila ke kriticky pokukujícím dámám. Vmžiku jsem byla zpátky.

„A co bys dělala?“ nedalo mi to, abych se nezeptala, když jsme se zase sešly u pultu a čekaly na talíře s jídlem pro hosty. Fritzi se jako každá správná barmanka v podobné situaci chopila utěrky, tuhle něco přešetřila, támhle utřela, zatímco já se věnovala špinavým sklenicím, jen aby nikomu nepřišlo na mysl, že snad nemáme co na práci.

„Uvelebila bych se někde na sluníčku v houpací síti a usrkávala koktejly, které by mi nosili sexy barmani.“ Samotné pomyšlení jí přimělo k rozpustilému smíchu.

„Na jakém sluníčku? V Marburku svítí slunce dvě hodiny za rok.“

„Ale jdi, určitě ne v Marburku. Válela bych se někde na jih u moře a opalovala se, až bych byla jako čokoláda. Copak bys dělala ty, kdybys měla tolik peněz, že už bys nemusela pracovat?“

Přemýšlela jsem s rukama ve dřezu a pohledem jsem ze zvyku přejížděla po kavárně, abych náhodou nepřehlédla zdviženou ruku. „Nejdřív ze všeho bych si našla jiný byt.“

„Ale ne,“ rozhorlila se okamžitě Fritzi, „pojedeš se mnou na jih, kde se nikdo netváří tak kysele jako tyhle dvě.“ Bradou ukázala směrem ke dvěma starším dámám. Ale já jsem jen pokrčila rameny.

„Klidně i tady v Marburku, jen abych byla pryč z toho hrůzostrašného kvartýru. Kam jinam bych se měla vrátit?“

„Prosím?“ Fritzi se ke mně otočila s rukama v bok, utěrka jen schlíple visela dolů. „Tak tobě se nechce na jih k moři, a přitom tvoji rodiče mají dům v Toskánsku! Mluvíš perfektně italsky. Takže nechápu, co tady ještě děláš.“

„Ty si myslíš, že bych se měla nastěhovat k rodičům a nechat se od nich vykrmovat?“ zeptala jsem se se smíchem. Byla to pravda, tatínek po smrti svých rodičů kavárnu prodal, s maminkou dali Německu sbohem a odstěhovali se do Toskánska, kde si opravili dům po nějakém strýčkovi nebo prastrýčkovi, v němž už dávno nikdo nebydlel. Od té doby prožívali mezi vinicemi, olivovými háji a vlastní rozlehlou zahradou svůj sen o životě na italském venkově.

„Proč vlastně ne?“ rozesmála se i Fritzi. Dobře ale věděla, že něco takového by pro mě nikdy nepřicházelo v úvahu, zvláště když jsem měla naprosto jasné důvody, proč jsem se z domu odstěhovala tak brzo. Jedna horká hlava v rodině je potíží, ale tři najednou jsou katastrofa. Kromě toho tady byla ta obří lež, kvůli níž mě ustavičně hryzalo svědomí. Ta stála mezi mnou a rodiči jako slon, kdykoli jsem s nimi mluvila.

„To by se nejdřív muselo něco stát nebo bych musela být ještě zoufalejší než teď,“ namítla jsem.

„Já vím, já vím. I když si myslím, že byste si měli konečně promlu-

vit a vyjasnit si to. Vždyť je to Itálie! Slunce, moře, špagety, víno!“ nechala se unést Fritzi. „Co dalšího ještě potřebuješ, abys překročila svůj vlastní stín?“ Při pohledu na mě se zarazila. „Promiň, já vím, že o tom nerada mluvím.“

Zatímco Fritzi odběhla k jednomu z hostů, znovu jsem očima přejela po kavárně a zastavila se u pána s novinami, který se na mě díval. Kdepak, nedíval, jeho pohled sice směřoval k pultu, ale oči hleděly do prázdna. V nitru jsem sebou škubla. Snad nás neslyšel, když jsme se o něm bavily? Těžko, mluvily jsme docela potichu. To až zmínka o Itálii přiměla Fritzi, aby zvýšila hlas. Znovu mě udivilo, jak přepadle dnes vypadal. Nejen mrzutě a smutně jako jindy, ale tak nějak nepřítomně a tváře měl vpadlé. Zdál se fyzicky na pokraji sil.

Vtom mé myšlenky přerušil zvonek z kuchyně a já spěchala donést hostům snídani. Dámy mě ještě pár minut udržovaly v poklusu, poslaly mě zpátky do kuchyně s vajíčkem, které bylo uvařené příliš natvrdo, i když ho Johan vytáhl z vody na vteřinu přesně, nechaly mě vyměnit slánku, jež byla údajně ucpaná, a požádaly o další chléb, ale nakonec ho nechaly ležet v košíku. Zatnula jsem zuby a ze všech sil jsem se snažila držet se představy, jak ty dvě později zachytím v nemilosrdné karikatuře, až budu konečně doma se svým skicákem. Kreslení bylo vedle přípravy kávy asi jedinou další věcí, ke které jsem měla vloh.

Když jsem se nakonec dostala k objednávkám dalších hostů, zachránila mě Fritzi.

„Já ty dvě dodělám,“ řekla a stiskla mi loket. „Začínáš být rudá jako krocan.“

Mrkla jsem na sebe do zrcadla za pultem, a opravdu – barva mého obličej se blížila malinové marmeládě na talíři se snídaní, který se Fritzi právě chystala odnést ke stolu. Takhle je to se mnou bohužel pořád. Jakmile se kvůli něčemu nebo někomu rozčílím, zrudnu ve tváři. Po kom to mám, to je snadné uhádnout. Stačilo dát otci do kávy trochu tabaska, což jsem vyzkoušela v šesti letech, jenže můj

experiment byl rychle ukončen. Výsledek: dcery po otci dědí nejen husté černé vlasy, ale i horkou hlavu. A protože si s ním v tomto ohledu maminka v ničem nezahladila – znáte ty povídačky o házení talířů? To žádné povídačky nejsou! –, neměla jsem zřejmě žádnou šanci své popudlivé nátuře uniknout.

Fritzi se tedy věnovala oběma dámám a pán s novinami mi pokynul, abych mu přinesla další kávu. Připravila jsem espresso, opatrně ho před něj postavila, a když už jsem byla na odchodu, zaslechla jsem drsný hlas.

„Ty bys ráda do Itálie?“

Naprosto vyvedená z míry jsem zírala na muže, od kterého jsem, co se pamatuju, neslyšela nikdy najednou víc než dvě slova. Mluvil nejen drsně, ale i přerývaně... hlasem, který zjevně moc často nepoužíval. Stejně jako při strohých objednávkách, i teď v něm zazníval jižanský přízvuk, který mi připomínal italštinou poznamenanou němčinu mých prarodičů. Muž na mě upíral malé tmavé oči, z nichž číselá únava.

„Do Itálie? Já? Ale ne, ne, to jste špatně rozuměl.“ Snažila jsem se skrýt své překvapení. „To jsme s kamarádkou jen tak žertovaly.“

„Ale tvoje rodina, ta je v Itálii?“

„Rodiče, ano. V Toskánsku. Ale já tam nepatřím. Moje místo je tady v Marburku.“ Zdvořile jsem se usmála a uvažovala, jak rozhovor ještě nějak protáhnout. Přece jsme s Fritzi tak dlouho čekaly, až se o životě tohoto muže dozvíme něco víc. Zrovna když jsem se ho chtěla na něco zeptat, jeho pohled se změnil: Ten obvykle netečný, možná až odmítavý výraz vystřídala jakási laskavost. Chvilí jsem byla zaražená vřelostí, s níž jsem se u něj setkala poprvé. Slyšel snad, že jsem s rodiči na kordy? Jinak jsem si tuto proměnu nedokázala vysvětlit. Zdálo se mi, jako by mě chtěl utěšit. Vděčně jsem se pousmála, ale to už se zase díval do šálku s kávou. Ta chvíle byla pryč a s ní i šance zeptat se na jeho život.

Udivená tímto setkáním jsem strávila zbytek dne v zamyšlení, naštěstí bez incidentů. Každou chvíli jsem se musela podívat na starého pána, ale ten jen upíral oči do novin, až pozdě odpoledne vytáhl z kapsy pár drobných a s cinkotem je nechal dopadnout na stůl, načež s krátkým pokývnutím směrem ke mně z kavárny vyklouzl. Namlouvala jsem si to, nebo byl shrbenější než jindy? Sklidila jsem poslední šálek, vytáhla utěrku a přejela s ní po desce stolku.

„Dneska nutně potřebuju drink!“ houkla na mě Fritzi přes celý lokál. Rozhlédla jsem se, všichni hosté už skutečně odešli, stolky tu stály opuštěné a mohly konečně upadnout do večerní dřímoty. „Dáte si taky?“

Johanovo „Beze mě!“ se ozvalo tak rychle, že otázka ještě nestihla doznít. Chápaly jsme ale, že Johan tráví večery raději s rodinou. Fritzi se otočila se zářivým úsměvem ke mně. Já jsem však zavrtěla hlavou.

„Promiň, ale chci jen jít domů a chvíli kreslit, jsem úplně hotová.“

„To nemůžeš myslet vážně. Jen pojď, aspoň na jeden drink.“ Nasadila ten tón, který se pohyboval někde na hranici mezi žadoněním a příkazem a v normálním případě by mě okamžitě přesvědčil – v normálním případě, ale ne dneska. Mávla jsem rukou a Fritzi zřejmě došlo, že další přemlouvání by nemělo smysl. Místo toho mi během utírání stolků, oplachování sklenic a leštění pultu konečně vylíčila své včerejší rande. Z kuchyně jsme tu a tam zaslechly Johanovo odfrknutí, když byly scénky příliš košilaté, a to mě ještě víc rozesmívalo. Na závěr ukázky svého vypravěčského talentu za námi Fritzi při pronášení věty: „Takže bylo přece jen k něčemu dobré, že nemá moje číslo a ani neví, kde bydlím,“ rázně zamkla dveře kavárny na dva západy. Odpustila jsem si poznámku, že v tomhle městě je těžké vyhybat se někomu celý život, na rozloučenou jsem Fritzi i Johana pevně objala a vydala se na cestu k domovu.